

V Múzeu dopravy pribudli nové exponáty

8.7.2026 - Peter Šimko | Považské múzeum

Fond na podporu umenia podporil nákup súboru troch záprahových vozidiel do zbierkového fondu dopravy nášho múzea. Tvoria ho tri nemotorové dopravné prostriedky zo slovenského vidieka:

Koč - brička. Jednoduchý, vidiecky typ koča s otvorenou drevenou skriňou položenou na odpruženom podvozku. Skriňa je zhotovená z listnatého dreva v kombinácii dvoch odtieňov. Sedadlá sú potiahnuté kožou, koč je odpružený listovými perami, konštrukčné časti kované, železné. Vyrobený pravdepodobne lokálnym producentom, resp. spoločnou prácou kováča, kolára a stolára. Značenie výrobcu nenájdené. Zachovaná je pôvodná tabuľka majiteľa – papierová pripevnená pripínáčkami na bočnici. Datovanie sa odhaduje do obdobia 1. Československej republiky a jeho pôvod je v obci Suché Brezovo. Koč si bude vyžadovať reštaurátorský zásah.

Voz gréfový. Typ voza určený na prepravu sypkých materiálov ako zemiaky, štrk. Preto sú jeho typickým prvkom vyššie plnostenné bočnice spevnené rebrinami. Ide o mohutný, širší a ťažší typ voza. Skriňa je otvorená, doplnená o zadné čelo, dno a bočnice sú zhotovené z hrubých fošní, vpredu a vzadu tiež obsahuje nízke šragle (na ukladanie sena ako potravy pre hnací dobytok). Zachovaná je tiež fošňa slúžiaca ako sedadlo pre pohoniča. Horné zakrivenie bočníc je typickým znakom pre juhozápadné Slovensko (Podunajsko). Zaujímavé sú tiež použité kovové lievče. Podvozok je konštrukčne typizovaný pre vozy, drevený s hojným použitím kovaných prvkov, čo dokladá vyššiu hodnotu a cenu voza, ako aj postavenie majiteľa, ktorý mohol byť lokálnym dodávateľom surovín alebo obchodníkom. Na bočnici je cez šablónu nastriekané meno pôvodného majiteľa. V prednej časti sa na kovanej súčiastke v mieste spoja oja a váhy nachádzajú vyrazené iniciály výrobcu a rok a miesto výroby 1946 ČANKOV.

Vozík - rebrinák na ručný poťah, konštrukčne úplne zodpovedajúci záprahovým vozom. Skriňa je otvorená, tvorená dvoma rebrinami a fošňou tvoriacou dno. Rebriny sa vpredu opierajú o nízke klanice, vzadu o lievče. Predné a zadné snice sú spevnené kovanými prvkami. Vozík pravdepodobne vyrobil miestny remeselník, odhadom v 30. – 50. rokoch. Bez nápisov a značení.

Dohľadané údaje o pôvode prvých dvoch záprahových vozidiel umocňujú ich význam pre múzejné účely a dokumentáciu dejín dopravy na Slovensku. Vozidlá sú vystavené v priestoroch Múzea dopravy v Rajeckých Tepliciach.

Projekt z verejných zdrojov podporil Fond na podporu umenia.

Autor textu: Mgr. Peter Šimko, PhD., historik Považského múzea

<https://pmza.sk/aktuality/2026/v-muzeu-dopravy-pribudli-nove-exponaty>